

Zgodovina gostilne Žan

Zgodovina hiše na Gubčevi št. 2

Barok sicer načrtuje pot novemu razvoju, a je še ves priklenjen na staro mestno jedro. Najprej zapolni s hišami mestni jarek (Linhartov trg št. 8, Gubčeva št. 2 in št. 4 itd), in šele potem zaživi v svobodnejšem okolju zunaj mestnih zidov.

Vir: Radovljica (avtor Cene Avguštin, 1983)

Radovljica na karti regulacije reke Save, 1807

Vir: Arhiv republike Slovenije

Zagorčeva hiša (Mesto št. 46 / danes Linhartov trg 10). Sredi 18. stoletja je bil lastnik hiše trgovec in gostilničar Jurij Pezdič, rojen 1712 na Otočah. Poročen je bil z radovljiško meščanko Marijo Krolnik, hčerko barvarskega mojstra Andreja Krolnika. Zakoncema se je rodilo osem hčera in štirje sinovi. Osem otrok je umrlo. Pezdičeva sta bila zelo družabna in spoštovana meščana, gospodar Jurij je bil v letih 1763-1772 tudi mestni sodnik v Radovljici. Žena je umrla 1789, gospodar pa leto za njo, star 78 let.

Starejši sin Jožef je imel gostilno v Predmestu, ...

Vir: Radovljiške družine v 18. Stoletju (avtorica Nadja Gartner Lenac, 2007)

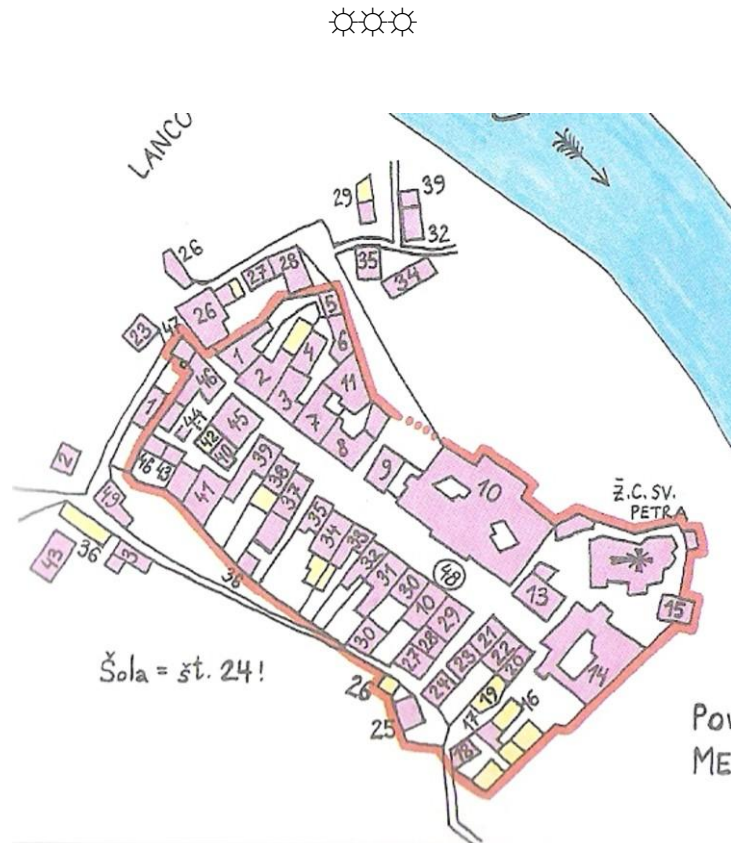
Žan (Predmesto št. 28 / danes Gubčeva 2). Iz "*Krstne knjige za župnijo Radovljica*" si pogledajmo še ostale gostilničarje, ki so bili v Radovljici med leti 1820 in 1870: Anton in Klemen Klinar - Mesto 11, France Gollmayer - Mesto 34, Franc Ostenek - Mesto 35, Matej Mulej - Predmesto 23, Janez Pezdič - Predmesto 28, Lovrenc Globočnik - Predmesto 38 in Jožef Mežek - Predtrg 38 V Radovljici sta bila tudi dva pivovarja:

Jožef Stragineg - Mesto 46 in Jakob Mayerhofer - Predmesto 49. Zanimivo je, da je tu Alojz Rabič (Mesto 9) omenjen še kot medicar.

Vir: Krstna knjiga za župnijo Radovljica

V Franciscejskem katastru iz leta 1826 najdemo na naslovu Predmesto št. 28 kot lastnika Janeza Pezdčiča, domače ime hiše pa je Žan. V Reambuliranem (dopolnjenem) FK iz leta 1868 pa je ob istem lastniku napisano »Gostilna Žan«.

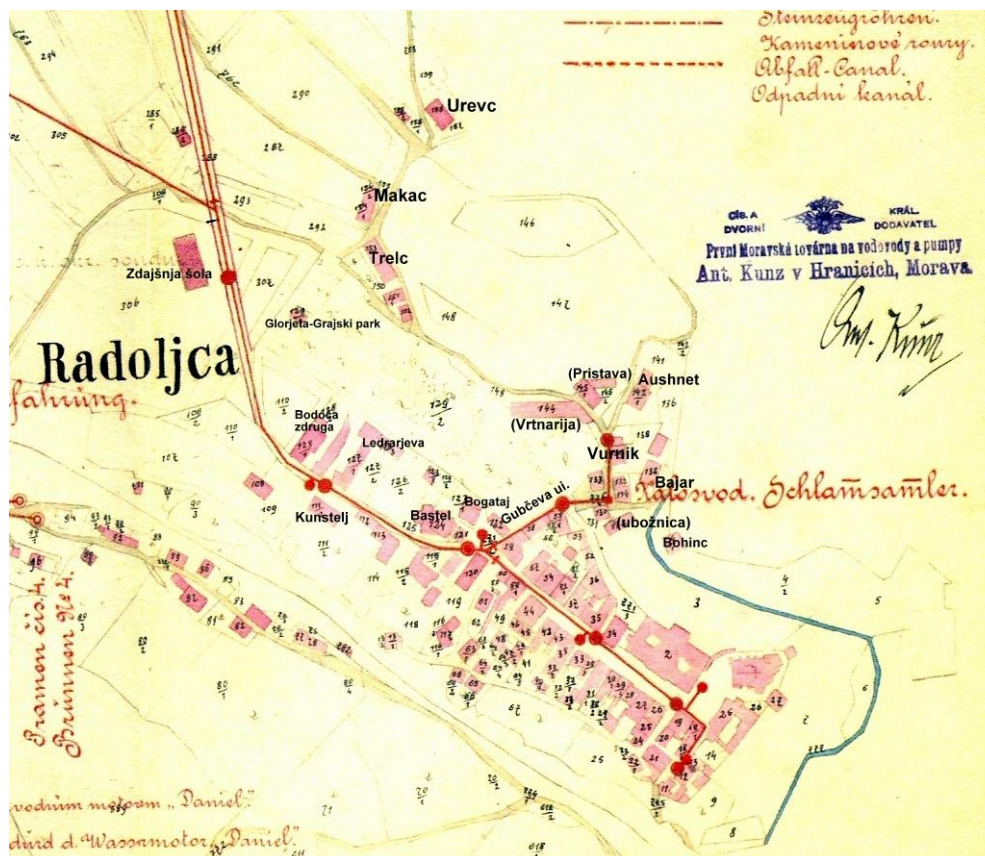
Vir: Dežela (avtor Jure Sinobad, samozaložba 1999)

Hiša Predmesto št. 28 na risbi RFK, 1868

Vir: risba Jure Sinobad

Leta 1870 dobimo Rudolfovo železnico, a se vlak v mestu vse do leta 1884 ni ustavljal. Tako, da so najpomembnejše letnice za ta del mesta: 1873 pošta v Dralkovi hiši, 1884 železniška postaja, 1908 vodovod, 1915 elektrika, prvi telefon (na pošti) 1918 ...

Načrt vodovoda, 1902
Vir: 100 let Komunale v Radovljici

Odborniki v Občini Radovljica. Občinske volitve v Radovljici so se vršile - kakor se nam piše - v četrtek 8. t. m. Klerikalci so zmagali le v III. razredu, v katerem se napredna stranka ni udeležila volitve. Za odbornike so bili izvoljeni naslednji gospodje, in sicer v prvem razredu: notar Rudesch, davčni nadzornik Žun, sodni oficijal Uanschou in davčni oficijal Globočnik; v II. razredu: odvetnik dr. Vilfan, trgovec in posestnik Homan, posestnik in ključavničarski mojster Sartori in posestnik ter gostilničar Praprotnik; v III. razredu: dekan Novak in njegovi najzvestejši pristaši: podobar Vurnik, trgovec Bulovec in posestnik ter notarski uradnik Varl. Ta novi odbor daje upanje, da se bode zdaj začelo tudi v Radovljici resno premišljevati in delovati za napravo toliko potrebnega vodovoda.

Gorenjec, 10. 10. 1903

V gostilni Žan, ok. 1905

Vir: DAR

Družba gostilničarjevih prijateljev v gostilni »Pri Žanu« v Radovljici

Hoteli in prenočišča Radovljica, 1912:

Avguštin H. Ivan, 3.
Bastel, Janc Florijan, 4.
Dernič Matevž, 2.
Dolžan Franc, 4.
Homann Oton, 4.
Kleindienst Ivan, 3.
Klinar, Hudovernik Vinko, 4.
Kosmač Anton, 3.
Kunstelj Rudolf, 2.
Praprotnik Anton, 3.
Zalar Mihael, 8.

1. Splošna naslovna knjiga za Kranjsko 1912 (založila Mulley - Kamenšek, Ljubljana).

SI AS 137/III/8486 Praprotnik Anton, Mošnje, gostilna, 1908-1933

Gostilniška dejavnost v mestu je bila zelo razvita. Predtržani so zahajali k Hiršmanu in Koku. Gostilna je imela kegljišče in bila znana kot dobra domača gostilna (domače klobase, zaseka, kruh, vino). Tudi Hiršmanova gostilna je imela kegljišče, nahajala se je ob glavni cesti Ljubljana-Bled in bila zato dobro obiskana predvsem ob koncu tedna. V mestu so obiskovali Hudovernikovo gostilno, gostilno pri Klemenu, Lectarja, Avguština, Kunsteljna, gostilno pri Žanu (lastnika Antona Praprotnika), Derničevo gostilno in gostilno Kosmač ... K Žanu so zahajali v glavnem uradniki in to v dopoldanskem času, sicer pa stalnih gostov niso imeli.

Vir: Družabno življenje v Radovljici v obdobju med obema vojnama (avtorica Alenka Klemenc / Diplomaska naloga, 1985).

Kolesarke pred gostilno Žan
Vir: foto DAR (razstava Leopold Kolman)

Gostilna Žan, 1933
Vir: DAR

Bife na kopališču Obla Gorica, pred 1940
Vir: arhiv družine Grohar

Gostilne v Radmannsdorfu. Pred leti so Radmannsdorf, potem ko je mestna uprava zgradila s sredstvi mestne hranilnice plavalni bazen in hotel, povzdignili v letovišče.

Vsako leto so mogli skupno s privatnimi bivališči nuditi prostora okrog 700 letoviščarjem. Kopališče je privabljalo kopalce tudi iz bližnjih drugih krajev in v njegovi okolici se je pričela živahna gradbena delavnost. Ti pričetki bodo po zaslugi sedanje občinske uprave nadalje izgrajeni. Gostiln se sicer ne manjka, toda marsikatero se lahko bolje opremi. Predviden je tudi velik hotel, ki bo zadostil vsem zahtevam. - Izmed sedanjih gostiln so nekatere stare že nad sto let. Smatra se, da sta najstarejši ona pri »Lectarju« in »Žanu«.

Nekdanje gostilne, ki so jih pa že davno opustili, so se imenovale: »Klemen«, »Bastl« in »Sperl«, medtem ko so nekdanje gostilne »Grack« in »Kunstel« dobile imena »Hirschmann« in »Stlcherl«.

Gostilna »Bastl« je imela tudi tujske sobe, pa so jo pozneje izpremenili v tovarno za klobuke. Ravno tako, kakor večinoma najdemo v mestu imena nemškega izvora, imajo tudi obstoječe gostilne skozi nemška imena oziroma nemške označbe. Glede opreme sedanjih gostiln naj omenimo hladilne naprave.

Karawanken Bote, 18. 02. 1942

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 30. 10. 2016

goran.lavrencak@gmail.com